مثالي ٻاراڻو ڪتاب

پروفيسر رٽائرڊ شيخ محمد فاضل

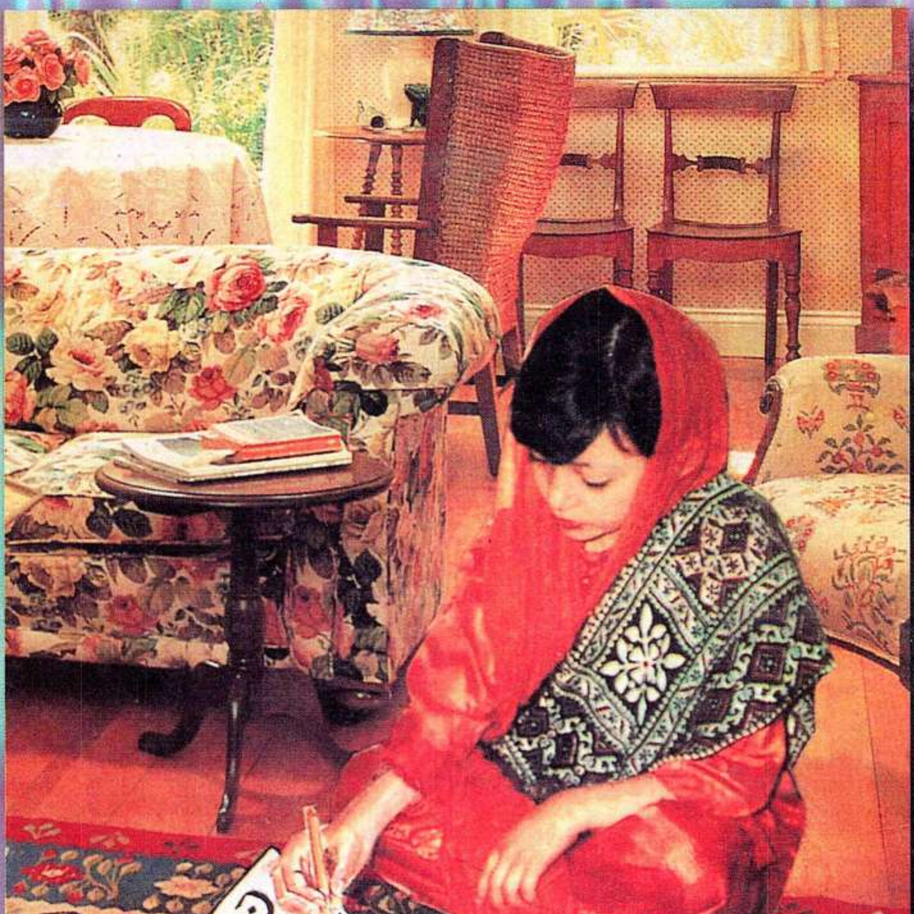

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
حيدر آباد سنڌ

مثالي ٻاراڻو ڪتاب

مصنف
پروفيسر (رٽائرڊ) شيخ محمد فاضل

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
حيدرآباد، سنڌ
1995ع

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جا حق ۽ واسطا قائم

ڇاپو: پهريون
سال: مارچ 1995ع
تعداد: ٻه هزار
قيمت: ۱۲/ روپيا
پاران ايم ايچ پنهور انسٽيٽيوٽ آف سنڌ اسٽڊيز، ڄامشورو.

ملڻ جو هنڌ:
سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
نيشنل هاءِ وي حيدرآباد، سنڌ

Digitized by M. H. Panhwar Institute of Sindh Studies, Jamshoro.

هي ڪتاب سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري پاران اشاعتي نگران امين لغاري
آزاد ڪميونيڪيشنز ڪراچي مان ڇپائي حيدرآباد، سنڌ مان پڌرو ڪيو.

ٻه اکر

هيءُ هڪ حقيقت آهي ته هرڪنهن ٻوليءَ ۾ پرائمري تعليم وڏي اهميت رکي ٿي، ڇوته جيڪڏهن پيڙهه پختي نه هوندي، ۽ صحيح نموني رکيل نه هوندي ته اها اڏاوت يا عمارت جلد ئي ڊهي پوندي. اسان جي اها بدقسمتي آهي جو اسان جي پرائمري تعليم تي خاص توجه ڪونه ڏنو ٿو وڃي. هڪ ته نصابي ڪتاب معياري نه آهن، ٻيو وري پڙهائڻ وارا استاد. انهن جي ڪهڙي ڳالهه ڪجي! ڇاڪاڻ ته استاد صاحبن جي علميت ۽ ذميداري واري احساس جي اسان سڀني کي خبر آهي. هزارين اهڙا اسڪول آهن، جتي استاد پابنديءَ سان ڪونه وڃن ٿا. ڪيترا اهڙا استاد آهن، جن کي صحيح نموني پڙهائڻ ڪونه ٿو اچي. انهن مڙني ڳالهين ڪري، انسان جي پرائمري تعليم ڏينهون ڏينهن ڪمزور ٿيندي پئي وڃي. نتيجي ۾ سنڌي ٻوليءَ کي وڏو ڌڪو رسيو آهي.

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري سنڌي ٻوليءَ جي تعليم کي مضبوط ۽ معياري بڻائڻ واسطي ڪي رٿائون تيار ڪيون آهن، هيءُ ڪتاب ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهي. پروفيسر شيخ محمد فاضل پنهنجي ورهين جي مطالعي ۽ تجربي جي روشني ۾ هيءُ ڪتاب تيار ڪيو آهي، جيڪو اسان هڪ مثالي پرائيمر طور پيش ڪري رهيا آهيون. اميد ته هيءُ ڪتاب پرائمري استادن توڙي شاگردن لاءِ تمام گهڻو ڪارائتو ثابت ٿيندو ۽ پڙهندڙ شيخ صاحب جي هن پورهيي جو قدر ڪندا.

ڊاڪٽر نواز علي شوق
چيئرمين
سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
حيدرآباد، سنڌ

سيکاربندڙن کي گذارش:

اٽڪل اڌ صديءَ کان سنڌي ٻوليءَ جي تحريري صورت سيکارڻ وارو "سيکاڻتو نروار" يا ٻاراڻو ڪتاب "هِجي" واري قديمي طريقي بدران "راست طريقي" موجب لکجي رهيو آهي، پر پڙهايو پوءِ به انهيءَ اڳوڻي "تهجي طريقي" سان وڃي ٿو. ويهارو سال اڳ، راست طريقي جي ناڪاميءَ تي ويچاري، مذڪوره ڪتاب جي مُهڙ ۾ "الف - بي" جي تختي ۽ "لاڪنائن" يا ڪَڪ جي پٽي به ڏني ويئي، پر ڪتاب جي تدريسي ترتيب وري به راست طريقي موجب رهي، جنهن ڪري ويتر مونجهارا پيدا ٿيا.

سنڌي لئنگويج اٿارٽي پرائيمري تعليم جي سڌاري ۽ واڌاري لاءِ سڄي سنڌ جي برک استادن سان جيڪي گڏجاڻيون ڪيون، تن ۾ استادن طرفان سنڌي پرائيمري جي اوڻاين جي نشاندهي به ڪئي ويئي ۽ ان کي تهجي طريقي تي لکڻ لاءِ مشورا به ڏنا ويا. هونئن به سنڌي ٻولي متحرڪ الآخر زبان هئڻ سبب راست طريقي موجب سيکارڻ نهايت مشڪل آهي؛ ڇو ته هن زبان جو ڪوبه لفظ "يڪ آواز" نه آهي سواءِ "ته، به، نه، مَ، ۾، ۽" جي. ان جي ڀيٽ ۾ ڪن ٻين زبانن ۾ جملا به هڪ آواز سان جڙي سگهن ٿا. مثلا اردو زبان ۾ "آ"، "جا"، "لا" وغيره مڪمل جملن جو مطلب ادا ڪري سگهن ٿا؛ انهن ڳالهين کي خيال ۾ رکي، اٿارٽيءَ جي اڳوڻي چيئرمن ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ اٿارٽيءَ طرفان ٽن مثالي ٻاراڻن ڪتابن لکڻ لاءِ تعليمي ماهرن کي دعوت ڏني، هيءَ ڪتاب ان سلسلي جي هڪ ڪڙي آهي، جنهن کي سنڌي ٻوليءَ سيکارڻ جي جملي تقاضائن کي نظر ۾ رکي، "تهجي طريقي" پٽاندر لکيو ويو آهي.

هن ڪتاب ۾ جن ڳالهين تي خاص ڌيان ڏنو ويو آهي، تن مان هڪ هيءَ آهي ته "لکڻ جو عمل پڙهڻ سان گڏ سيکارجي". انهيءَ ڪري سنڌي ٻوليءَ جي ٻاونجاهه اکرن مان اڳ ۾ اهي اکر سيکاريا ويا آهن، جي لکڻ ۾ وڌيڪ سولا آهن. اهوئي سبب آهي، جو "الف" کان پوءِ "ري" ۽ "زي" سيکاريا ويا آهن. ٻي ڳالهه ته "الف - بي" جي پوري پٽيءَ پڙهائڻ بدران رڳو ٣٧ آسان اکر چونڊي، انهن جي مدد سان ايڪٽيهه سبق جوڙيا ويا آهن. انهن سبقن پڙهڻ سان ٻار گهڻي ڀاڱي لکڻ پڙهڻ سکي ٿا وڃن. ان بعد ٻيا ڏهه اکر (ث، ح، ذ، ص، ض، ط، ظ، ع، غ ۽ ق) سيکاري، ڪتاب کي ائٽيهن سبقن تائين پهچايو ويو آهي، پوءِ باقي رهيل پنج اکر (ڇ، ڙ، گ، ڻ ۽ ه) سيکاريا ويا آهن.

الف - بي سيکارڻ لاءِ روايتي شناختي لفظن کي ڇڏي اهڙا لفظ ڪم آندا ويا آهن، جي اڳتي هلي "ڪَڪ" يا "لاڪنائن" سيکارڻ لاءِ استعمال ڪرڻا آهن. ڪَڪ سيکارڻ جي شروعات اٺويهين سبق جي ٻن مجرد لفظن "رازا" ۽ "واڊا" سان ٿئي ٿي. رازا لفظ جا سمورا اکر پهرين ٻن سبقن جي "الف"، "ري" ۽ "زي" تي مشتمل آهن، تنهن ڪري "ري" جو شناختي لفظ "رازا" مقرر ڪيو ويو آهي. ائين ل، پ، ت، ڳ ۽ و لاءِ لاڏا، پاوا، تارا، ڳانا، واڊا وغيره شناختي لفظن طور استعمال ڪيا ويا آهن. مطلب ته سيکا ڳالهه ڪنهن رٿا موجب ڪم آندل آهي؛ جا ڳالهه پڙهائيندڙن تي ازخود واضح ٿي ويندي. اُميد ته سيکاريندڙ هن پورهئي جو قدر ڪندا.

پروفيسر شيخ محمد فاضل

الف-ب

ا ب ٻ ڀ ت ٿ ٽ ٺ ث پ

ج ڄ جھ ڃ چ ڇ ح خ

د ڌ ڏ ڊ ذ ر ڙ ز

س ش ص ض ط ظ ع غ

ف ڦ ق ڪ

ک گ ڳ گھ ڱ ل م

ن ڻ و ه ء ي

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

سَبَقُ پَهرِيون

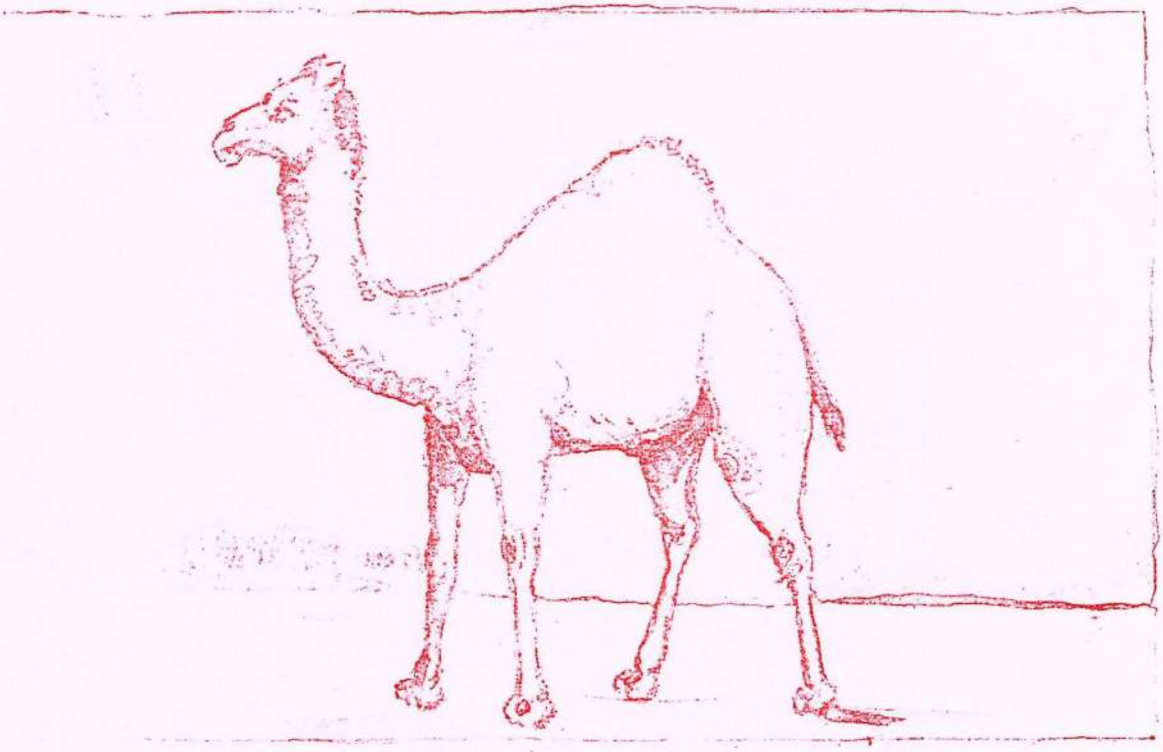

ا

ااا

ر

ررر

ز

ززز

ارز

سبق ثیون

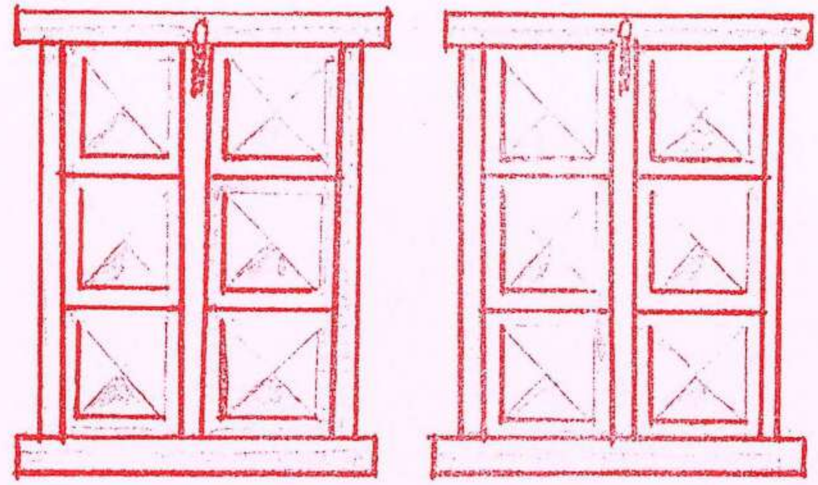

د

د د د

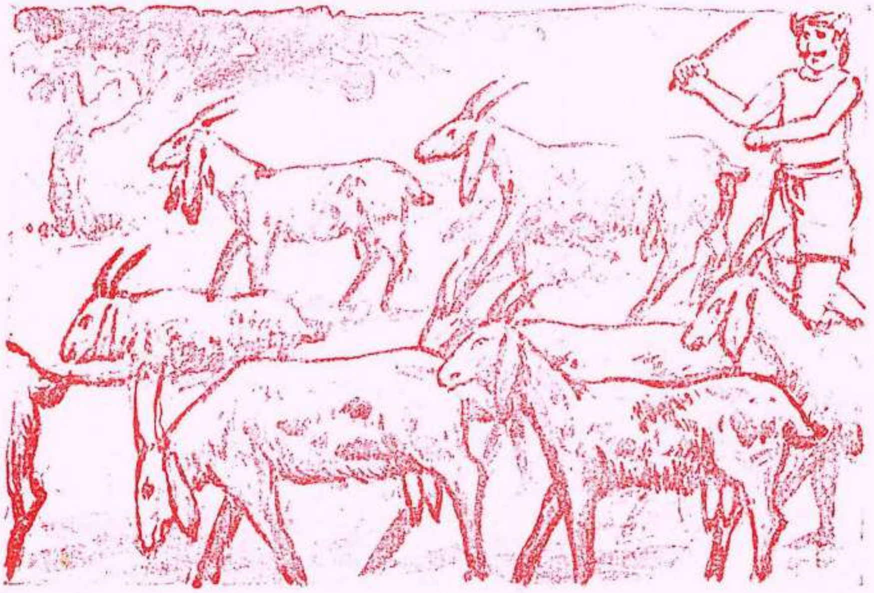

ډ

ډ ډ ډ

ا ر ز د ډ

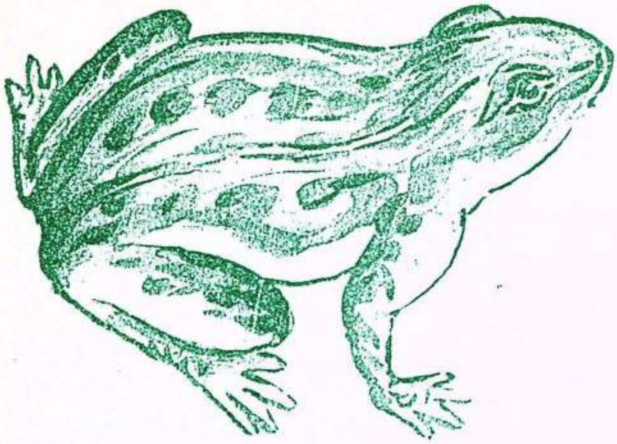

ڏ

ڏ ڏ ڏ

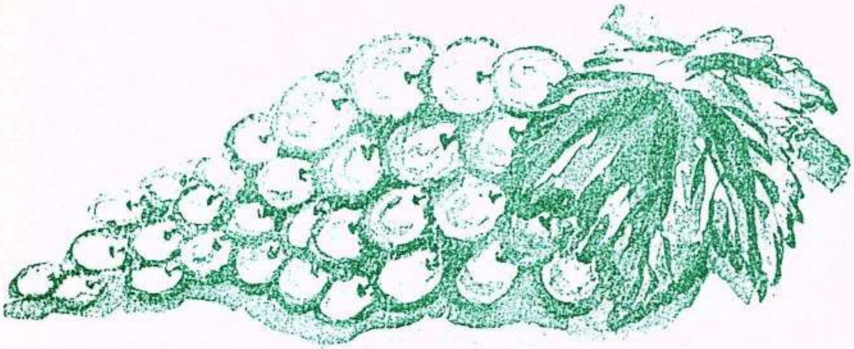

ڊ

ڊ ڊ ڊ

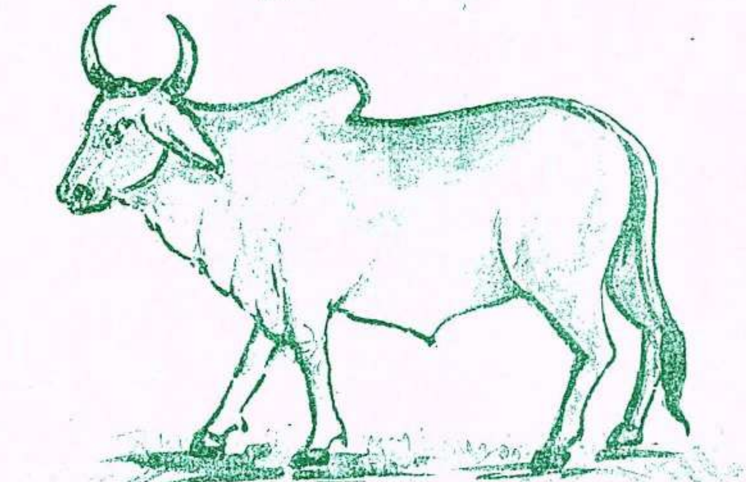

ڍ

ڍ ڍ ڍ

ا ر ز د ڌ ڏ ڊ ڍ

سَبَقُ پَنجون

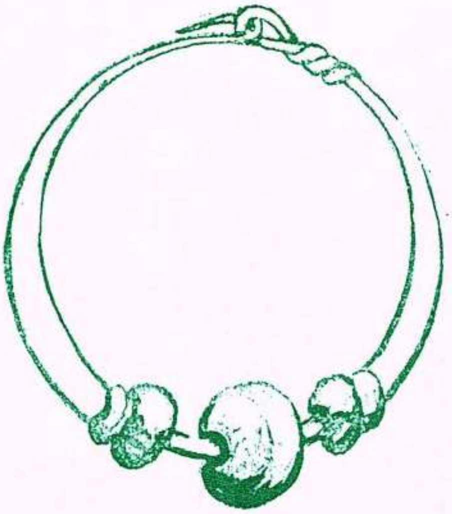

ن

ن ن ن

ل

ل ل ل

ا ر ز د ڌ ڏ ڊ ڍ ن ل

سَبَقُ چھون

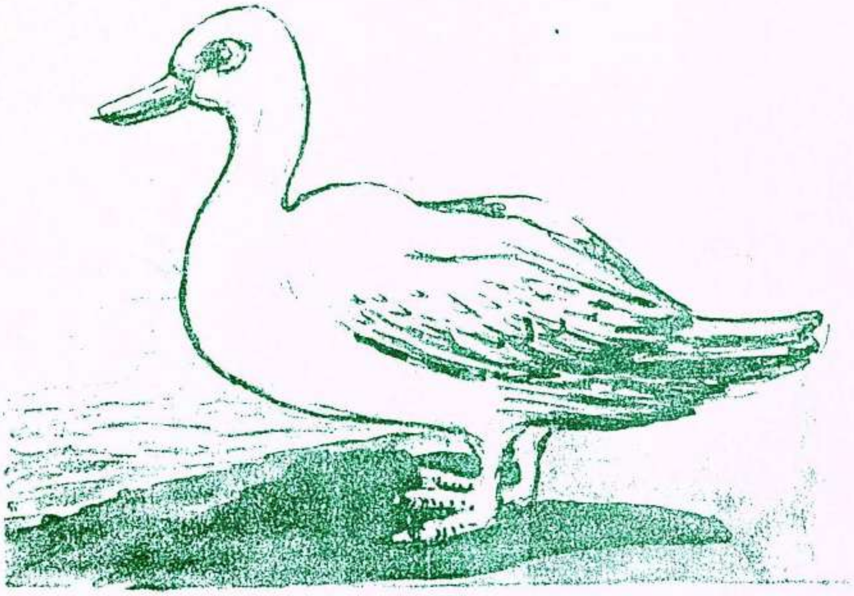

ب

ب ب ب

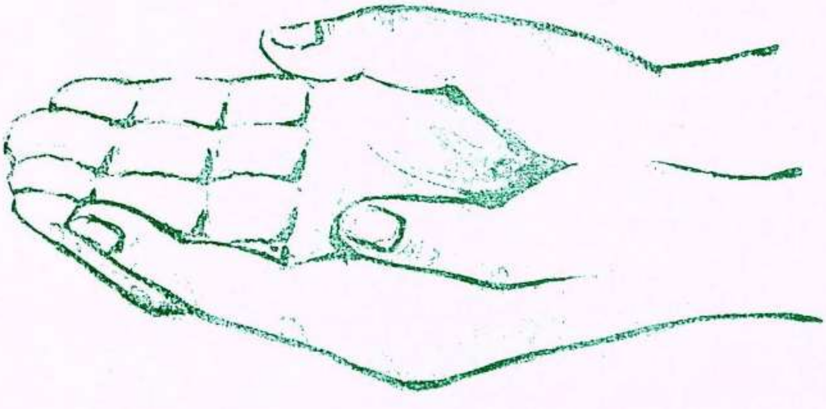

پ

پ پ پ

ن ل ب پ

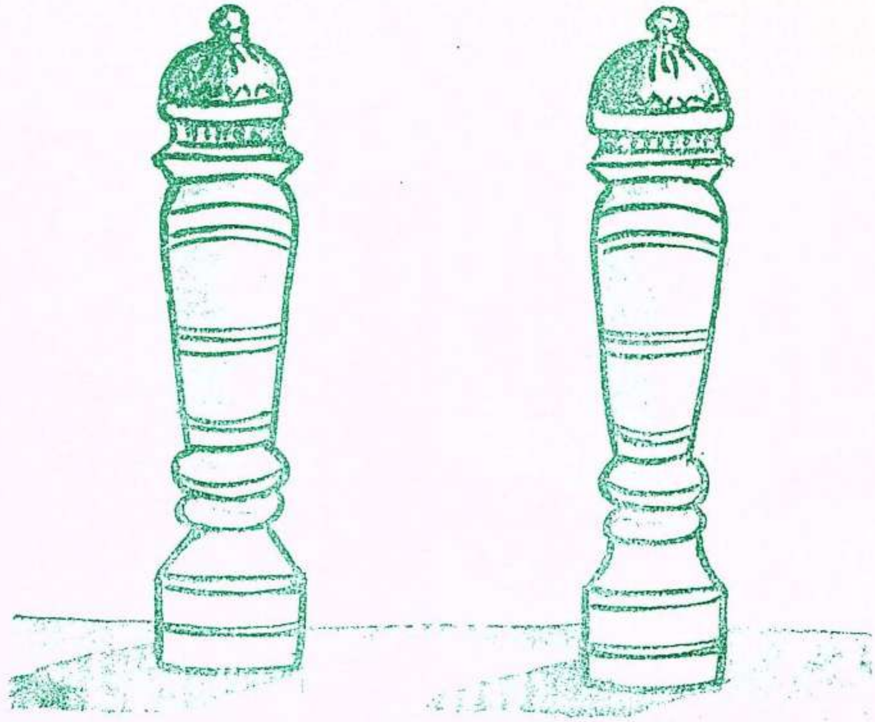

پ

پ پ پ

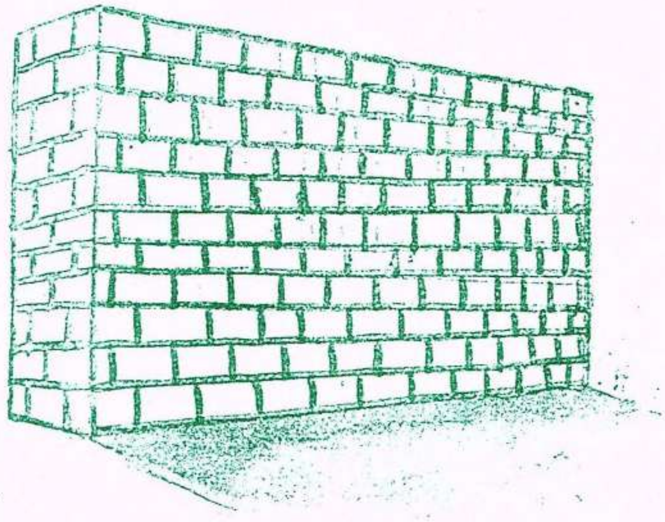

ڀ

ڀ ڀ ڀ

ن ل ب ٻ پ ڀ

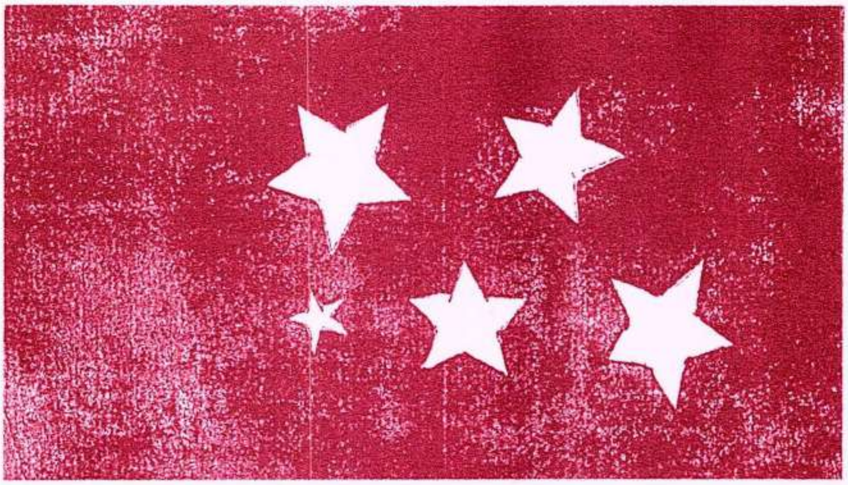

ت

ت ت ت

ٿ

ٿ ٿ ٿ

ن ل ب ٻ پ ڀ ت ٿ

سَبَقُ نائون

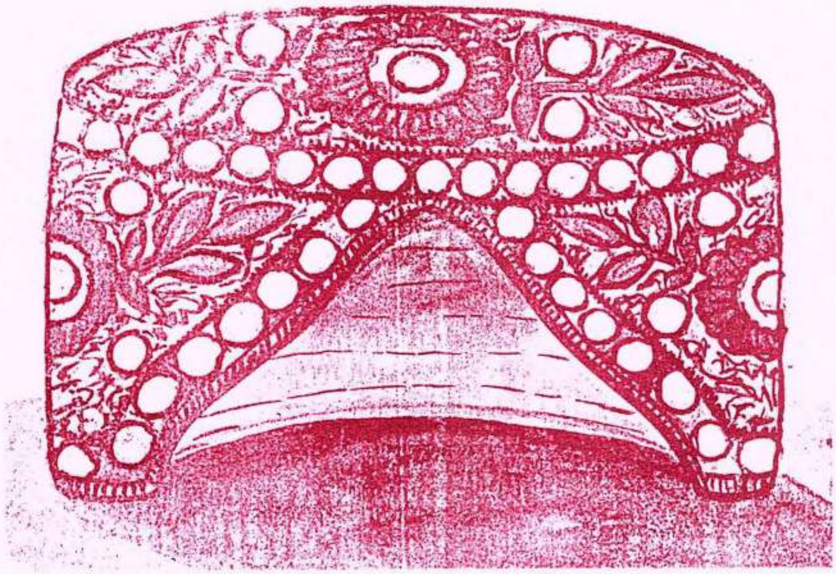

ٽ

ٽ ٽ ٽ

ٺ

ٺ ٺ ٺ

ب ٻ پ ت ث ٽ ٺ

سبق ڏهون

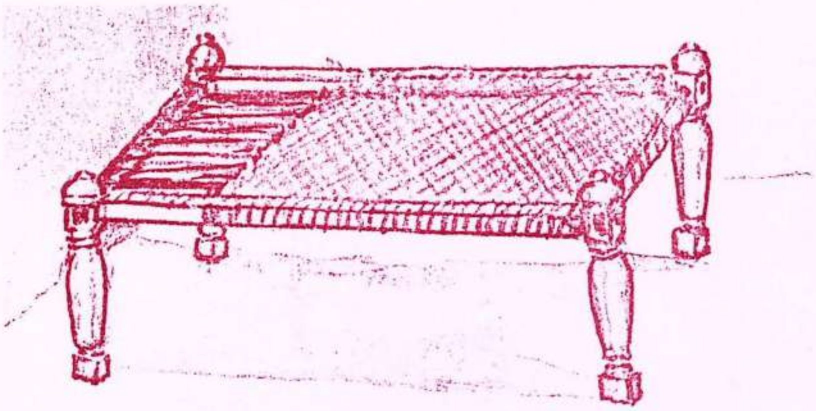

ک

ک ک ک

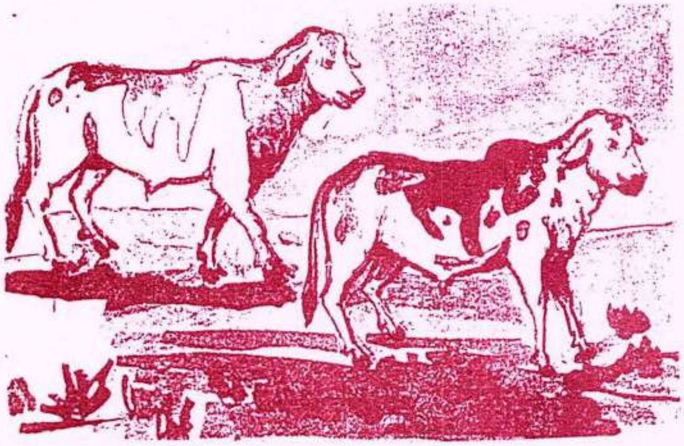

گ

گ گ گ

ڳ

ڳ ڳ ڳ

ت ث ٿ ٺ ک گ ڳ

سبق یارهون

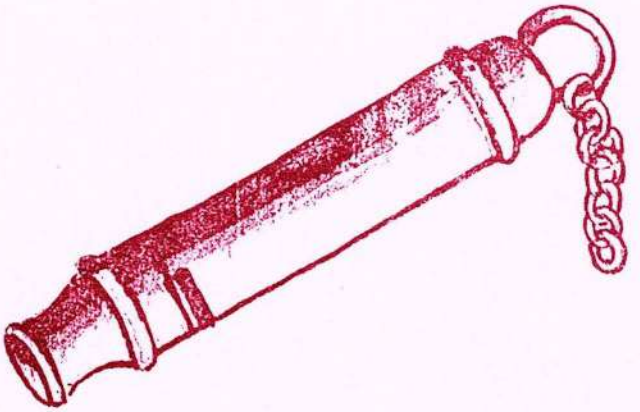

س

س س س

ش

ش ش ش

ک گ ڳ س ش

سبق يارهون

م

م م م

و

و و و

ک گ ڳ س ش م و

ف

ف ف ف

ڦ

ڦ ڦ ڦ

س ش م و ف ڦ

ڪ

ڪ ڪ ڪ

ي

ي ي ي

س ش م و ف ق ڪ ي

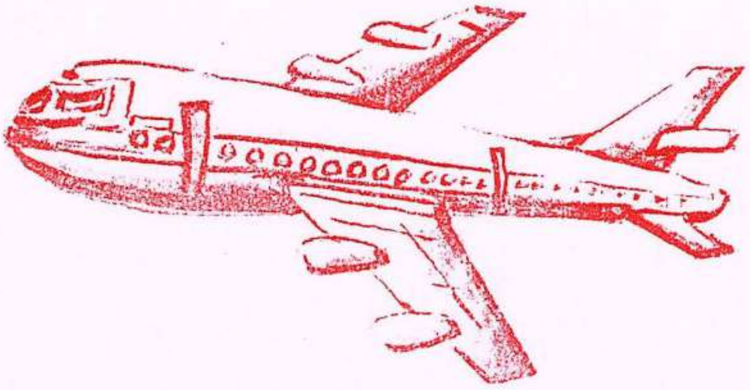

ج

ج ج ج

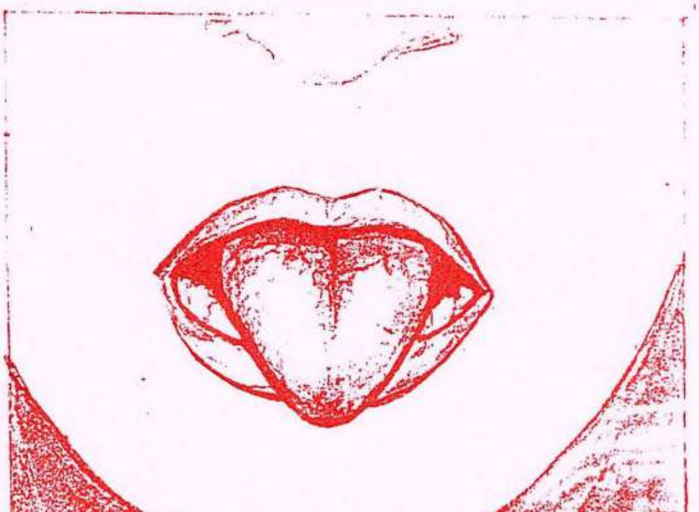

ڄ

ڄ ڄ ڄ

ف ڨ ڪ ي ج ڄ

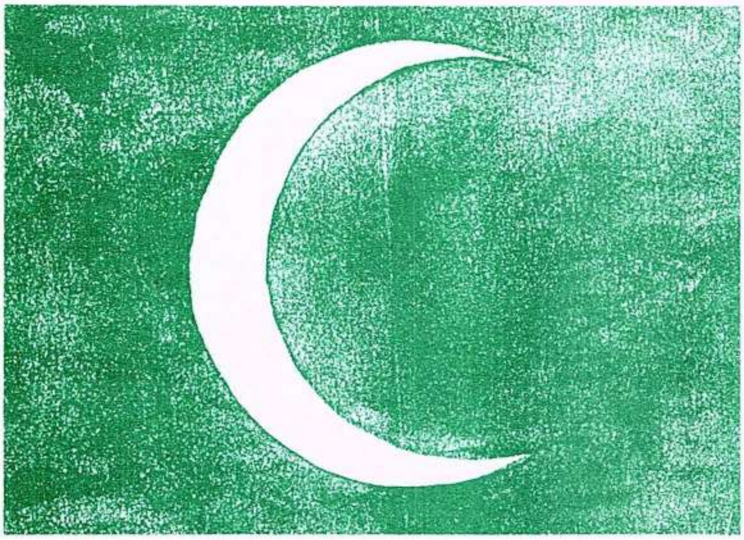

چ

چ چ چ

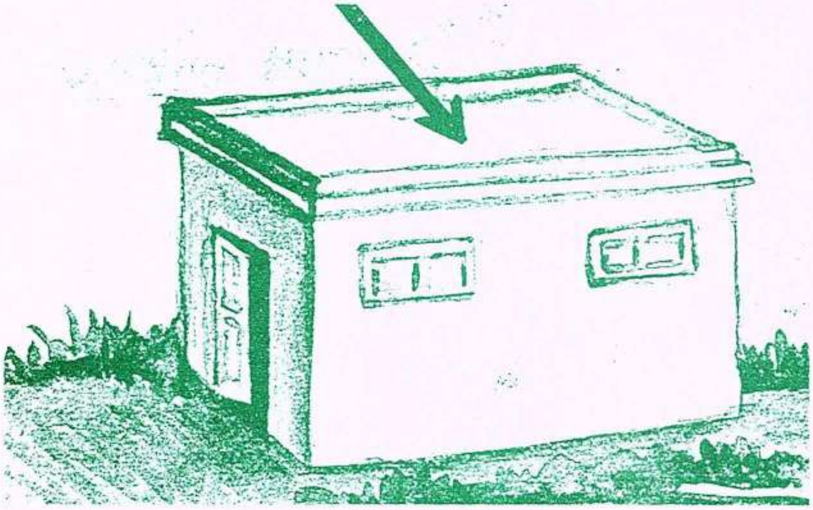

ڇ

ڇ ڇ ڇ

ف ڦ ڪ ي ج ڄ چ ڇ

سَبَقُ سَتِرهون

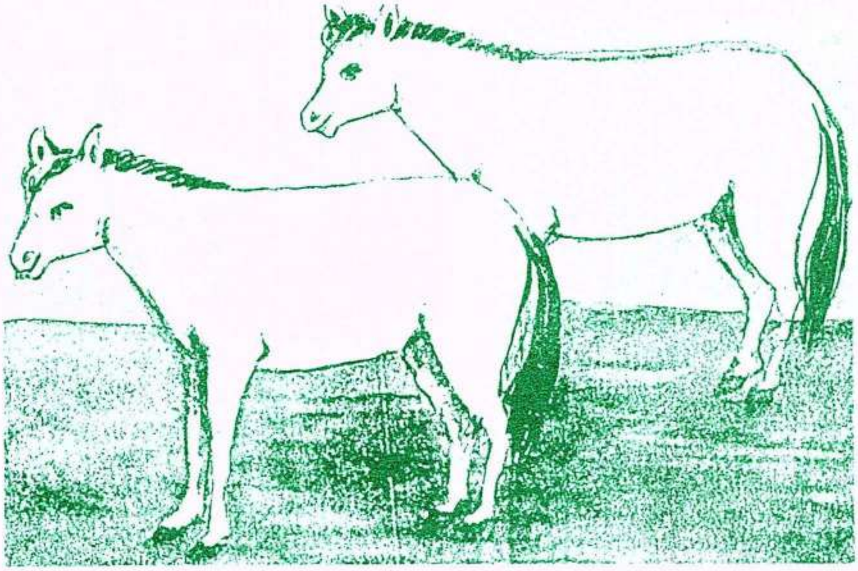

خ

خ خ خ

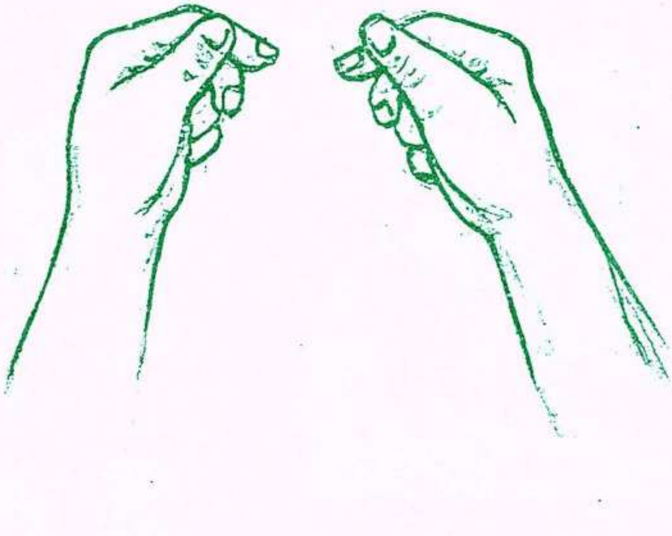

ھ

ھ ھ ھ

ج ڄ چ ڇ خ ھ

سَبَقُ ارڑھون

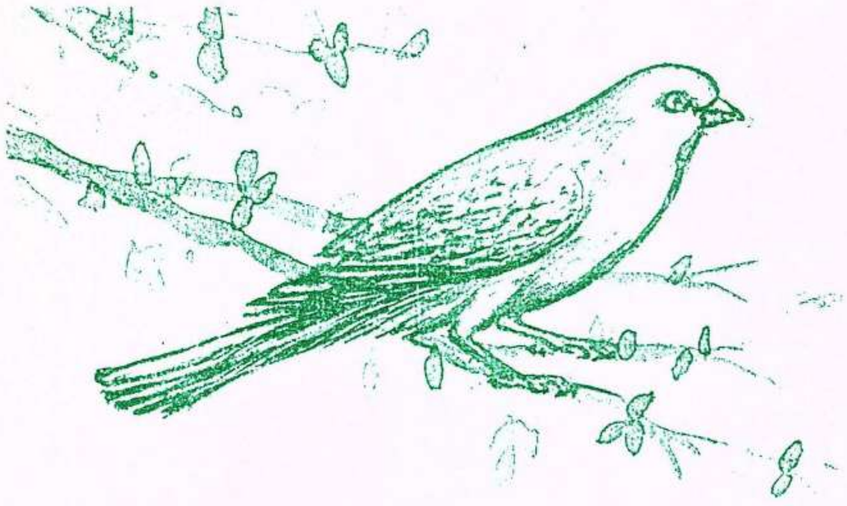

جھ

جھ جھ جھ

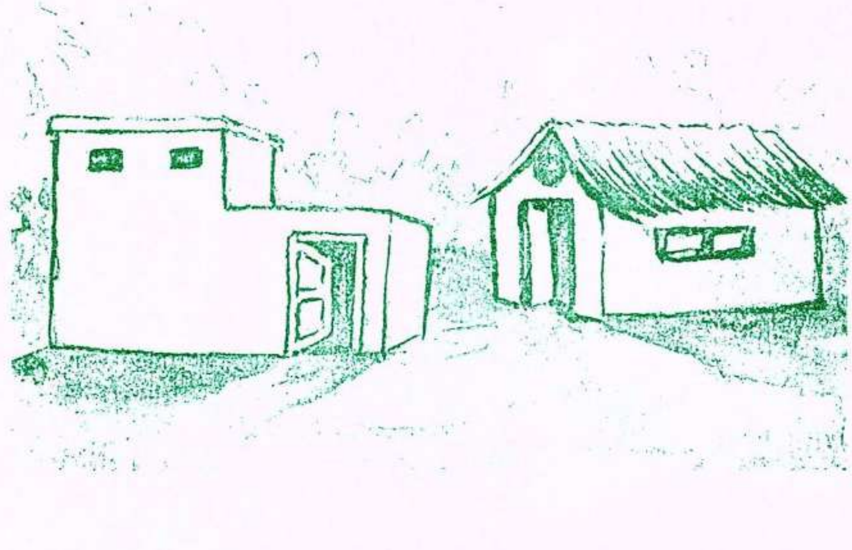

گھ

گھ گھ گھ

ھ جھ گھ

رازا

رازا رازا

واڍا

واڍا واڍا

رازا ، واڍا – وارا ، ڍارا

لاڏا

لاڏا، ڏاڏا - واڍا، ڏاڍا

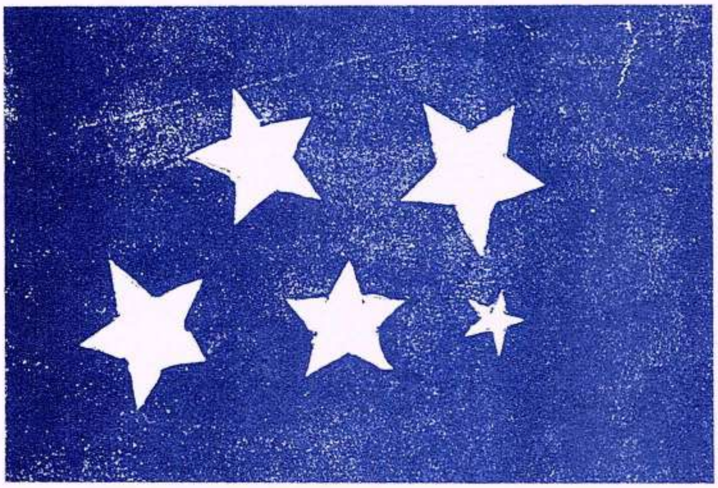

ت ارا-تارا

تارا، وارا، ڍارا

رازا، تازا - والا، تالا

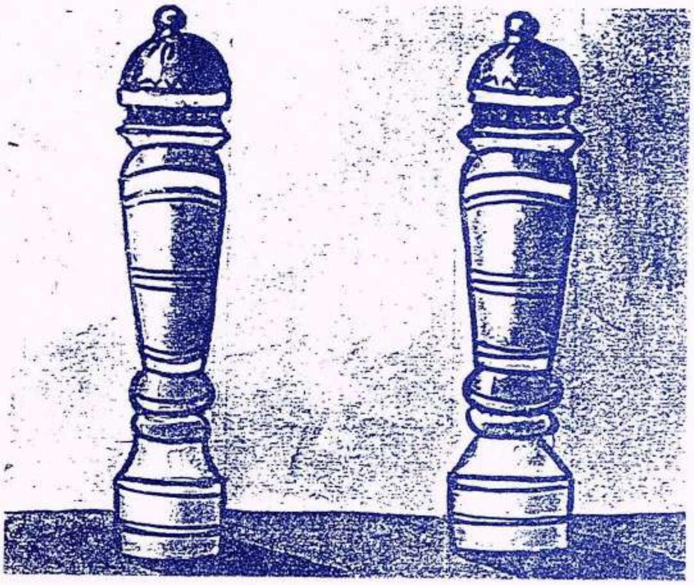

پاوا

پاوا پاوا

گابا

پاوا ، گابا ۔ گابا ، بابا

لاڏا ، ڏاڏا ، پاڏا ، گاڏا

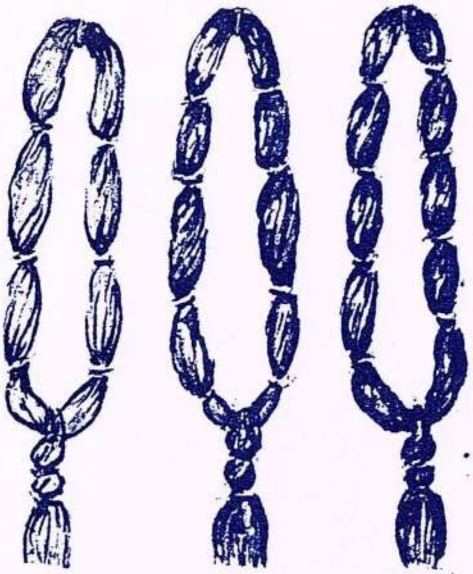

گانا

گانا

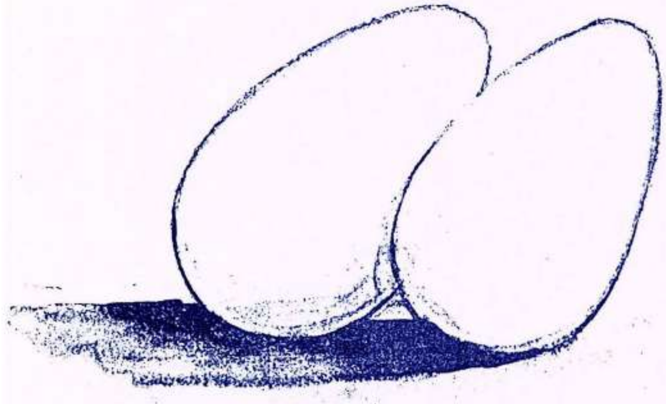

آنا

آنا

گانا ۔ آنا ۔ نانا

تالا ۔ نالا

واڍو

رازو

ڪوڪو

واڍو، رازو

واڍو، ڏاڍو، رازو، تازو
لاڏو، ڏاڏو، ڳاڏو، ڪوڪو، ڏوڪو

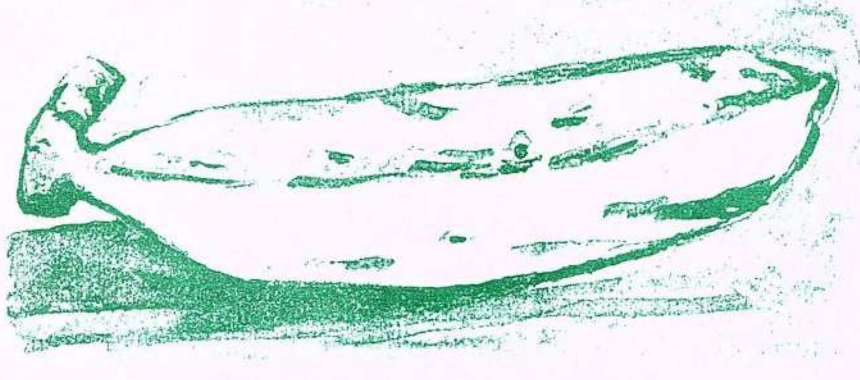

ڪ ي ل و

ڪيلو

ڪيلو، ويلو

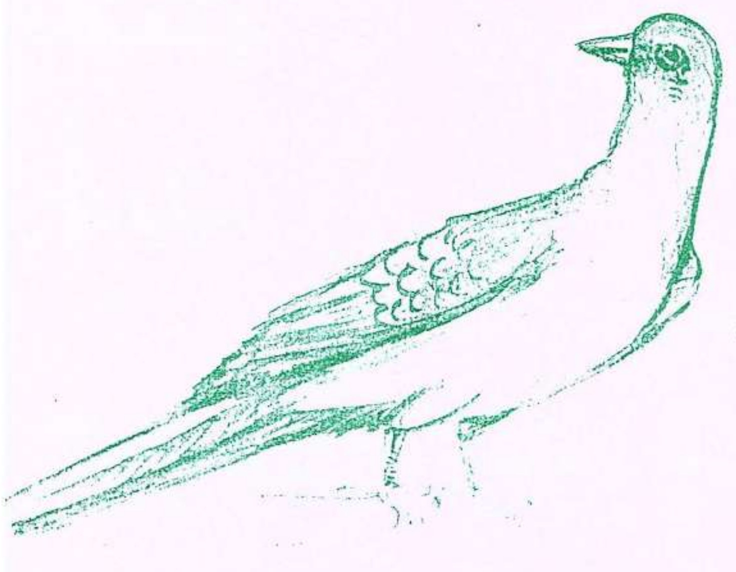

ڳيرو

ڪيلو ڳيرو

ڳيرو، پيرو، ڍيرو

بابا ڪيلو ڏي

ڪيلا آيا - ڳيرا آيا

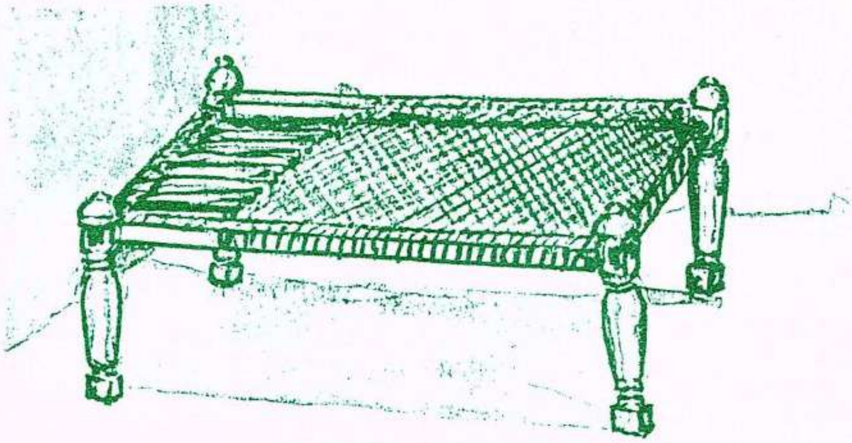

کَٹ

کَ ٹَ

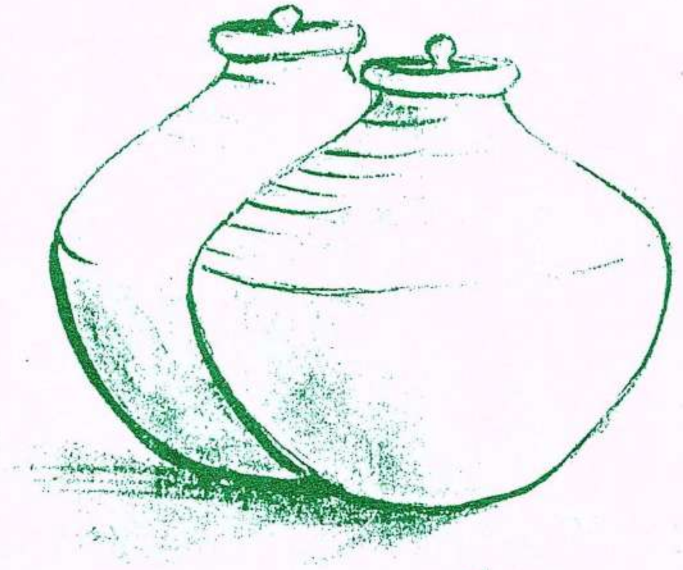

مَٹ

مَ ٹَ

کَٹَ. مَٹَ ، وَٹَ ، پَٹَ

ٹَپَ. گَپَ ، کَپَ ، لَپَ

پَکَ ، کَکَ. کَمَ ، بَمَ

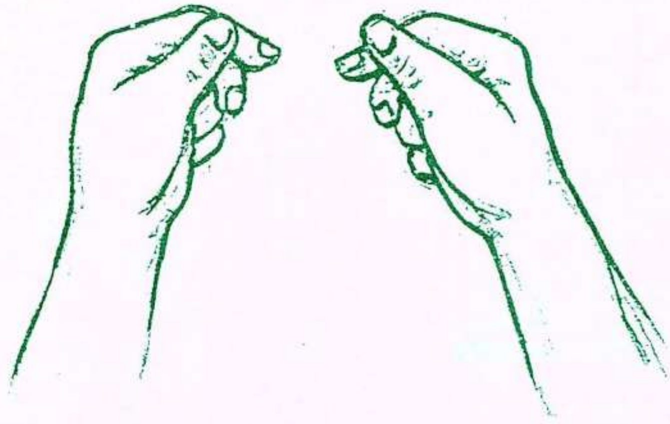

هَٿَ

هَ ٿَ

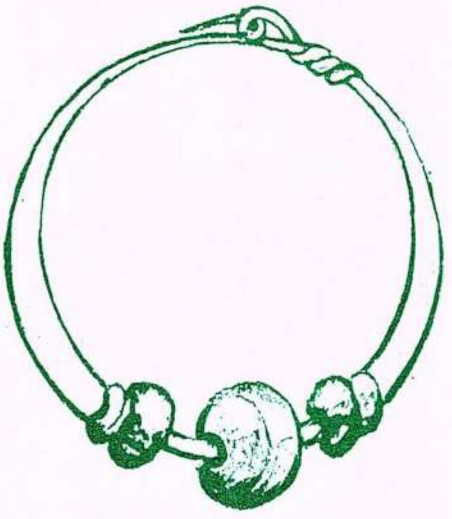

نَٿَ

نَ ٿَ

هَٿَ ، نَٿَ ، وَٿَ

هَٿَ، هَڏَ، هَرَ، ٿَرَ

نَڪَ، ٿَڪَ، ٻَڪَ

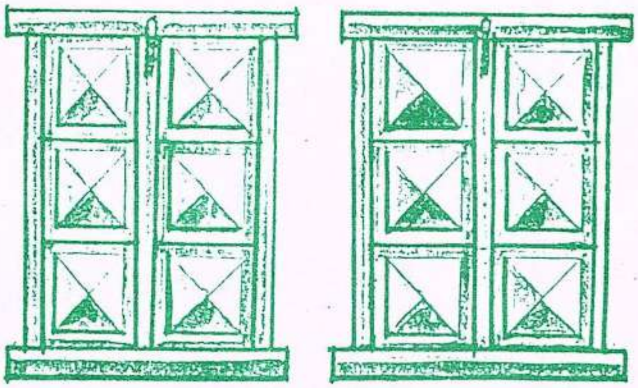

دَرَ

گھَرَ ۔ گھَرَ

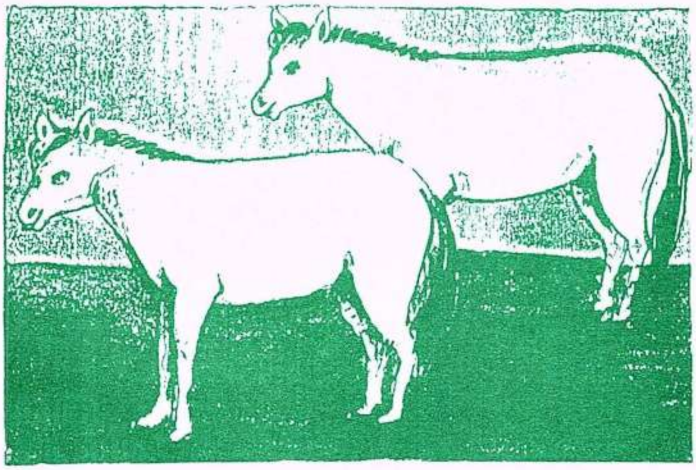

خَ چَ رَ خَچَرَ

دَرَ، گھَرَ، خَچَرَ

چِیَرَ، مَڑَ، پَڑَ

خَبَرَ، پَگھَرَ، پَچَرَ

ڏاکَ

ڇَارَ

ڏاکَ . باکَ . لاکَ

ڇارَ . تارَ . وارَ

راھَ . واھَ

واھَ واھَ . گابو آيو آھي .

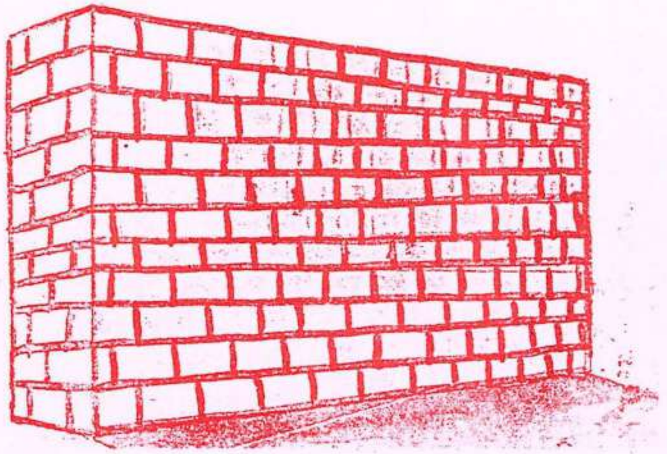

ڀِتِ

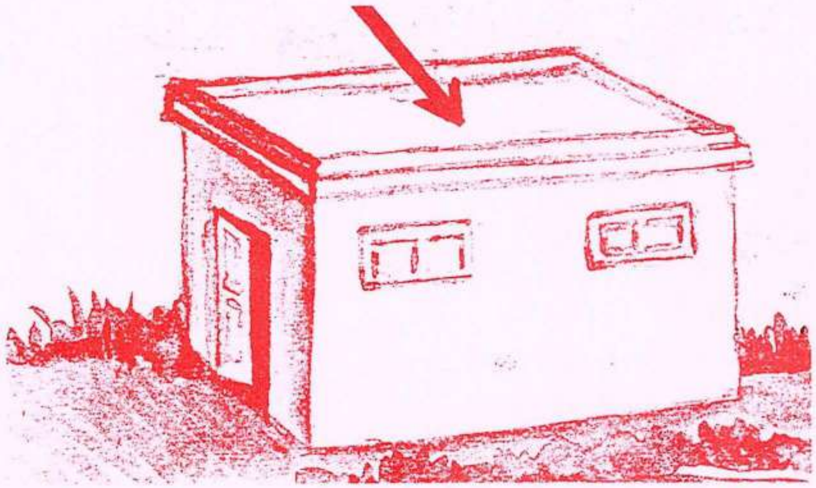

ڇِتِ

ڀِتِ، ڇِتِ، تِڎِ

ڇِپَ، وِڪَ، رِڏَ - وَڇِ، وَلِ

ڪارا لاهِ، وَڇِ ڪاهِ.

مَٿَرَ ڇِٽِ، وَلِ نَه ڀِٽِ.

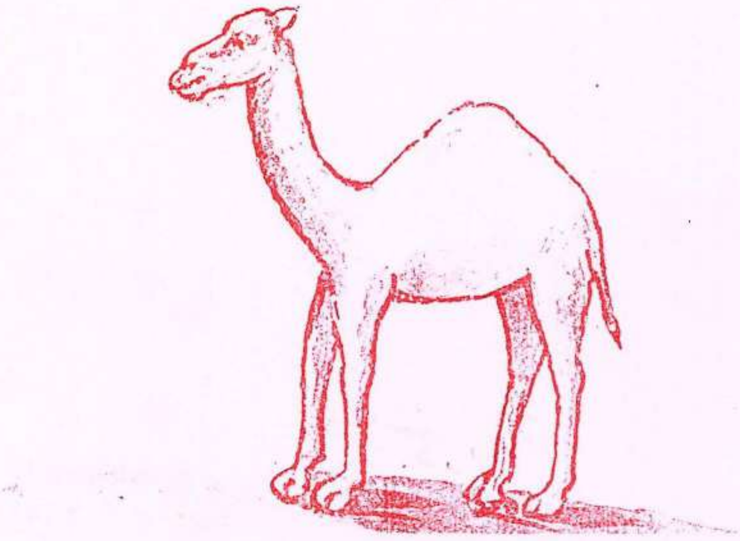

اُٺُ

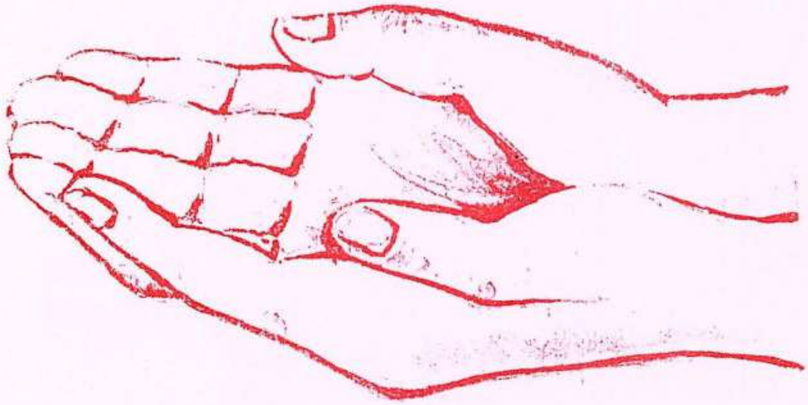

ٻُڪُ

اُٺُ. ٻُڪُ

اُٺُ. اُٽُ. اُپُ. پُڇُ

ٻُڪُ. رُڪُ. ڍُڪُ

اُٺُ اَڇي ٿو. ڏاڍو ٻَلو آهي.

سِيٽِي

سِيٽِي

شِيشِي

شِيشِي

سِيٽِي، شِيشِي، ٽوپِي، پوتِي

سِيٽِي وَڄِي. گاڏِي هَلِي.

شِيشِي مَٽِي رَکُ.

ماسِي مانِي ڏي.

سَبَقُ يَٽِيھُون

ث

ح

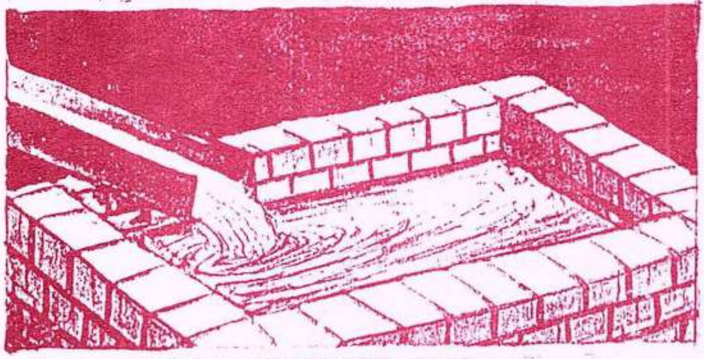

ذ

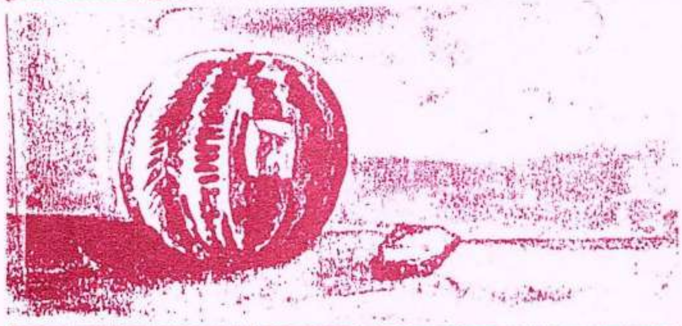

ص

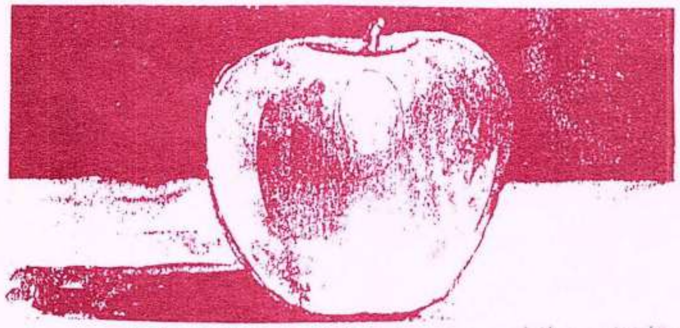

ض

سَبَقُ ٽيٽِيهُون

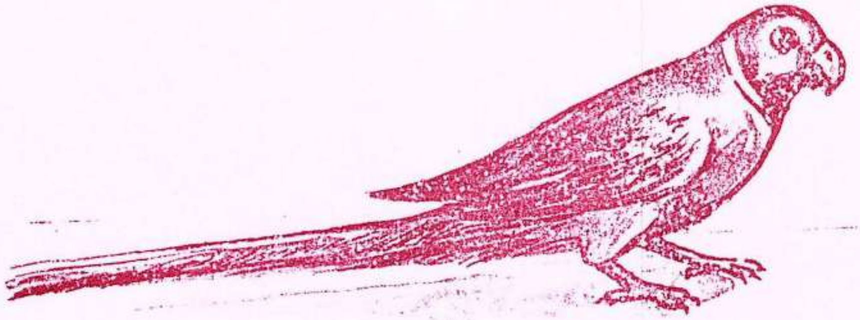

ط

ظ

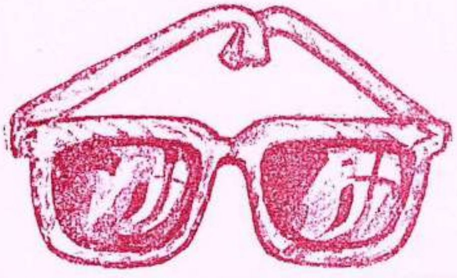

ع

غ

ق

ثَمَرُ

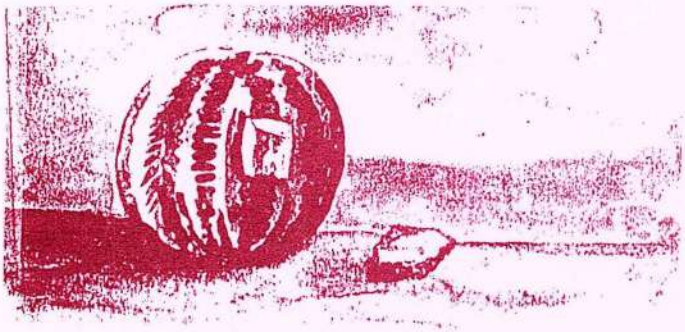

ذَرو

قَلَمُ

ثَمَرُ، ذَرو، قَلَمُ، سَبَقُ
ميوي کي ثَمَرُ سَڏِبو آهي.
ميوي ذَرو ڏي.
قَلَمُ وَٺُ، سَبَقُ لِکُ.

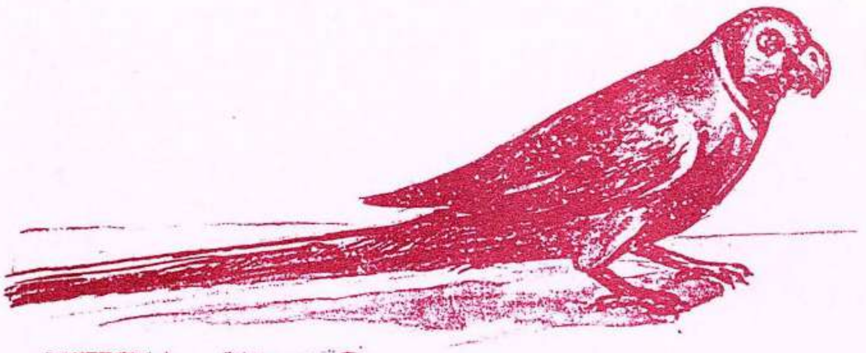

طوطو

ظالِمُ

غالِيچو

طوطو، ظالِمُ، غالِيچو، ظُلُمُ

طوطو ٻولي ٿو.

ظالِمُ طوطي جا پَرَ پٽي ٿو.

غالِيچو ڏِسُ، ڏاڍو سُٺو آهي.

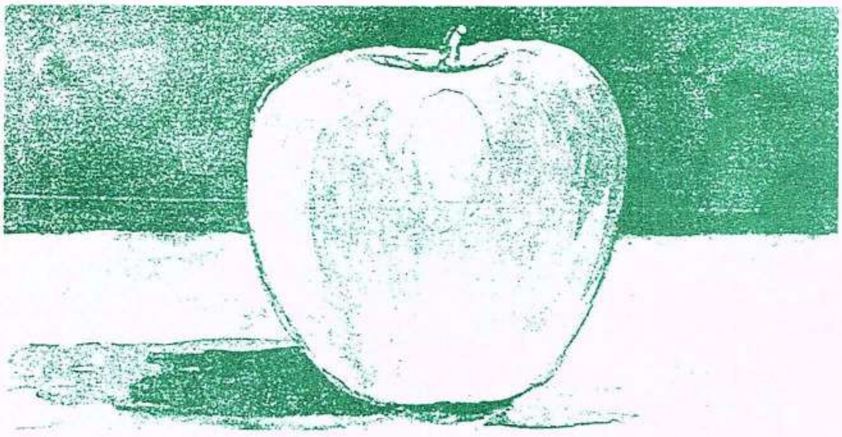

صُوفُ

صُوفُ

تُوتَ

تُوتَ

صُوفُ، تُوتَ، بُوٺَ، صاف
مُورِيِ، تُورِي، ڪَدُو
صُوفَ سُٺا آهن.
تُوتَ مِٺا آهن.
بَدَنُ صافُ رَکُ.

حَوضُ

حَوضُ

فَوجَ

فَوجَ

حَوضُ ، شَوقُ ، فَوجَ ، مَوجَ ، دَورُ

حَوضُ پَرِ ، ثَوابُ ڪَٽُ.

شَوقُ رَکُ ، ڪِتابَ جو دَورُ ڪَرِ.

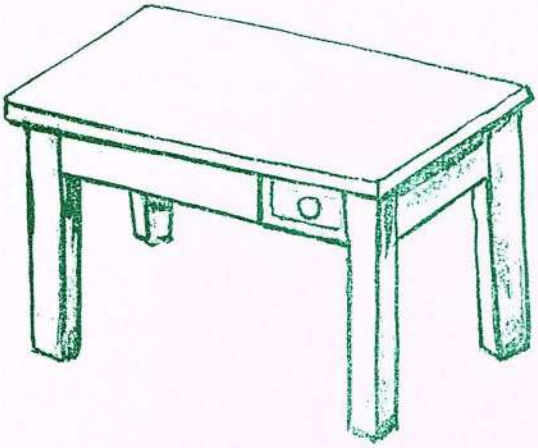

مَيزَ

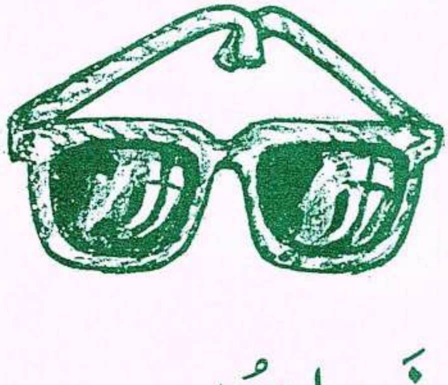

عَ يِ ڏ ڪَ

عَينڪَ

مَيزَ، عَينڪَ ، بَيتُ، خَيراتُ

مَيزَ تي عَينڪَ رَکي آهي.

فَقِيرَکي خَيراتُ ڏي.

شاهَ جا بَيتَ يادِ ڪَرِ.

سَبَقُ اُوٹيتالِيھون

ڃ

ڙ

ڱ

ڻ

ء

جَڃَ

جَڃَ، ٿَڃُ، ڀَڃُ، وَڃُ
پَڃُ، ڇَڃُ، ڪَڃُ، اَڃُ

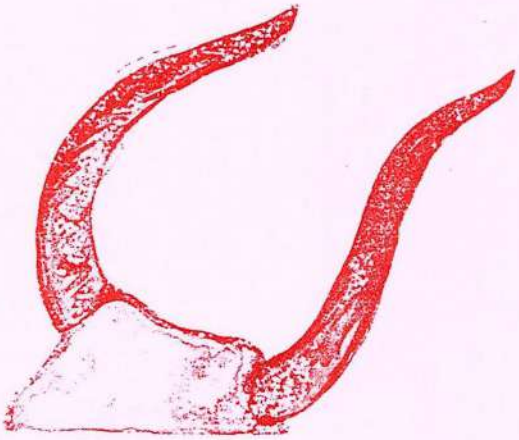

سِڱَ

سِڱَ، لِڱَ، هِڱَ
مَڱَ، مُڱَ، سَڱَرَ
آڱُرِ، اَڱَرَ، اَڱارو

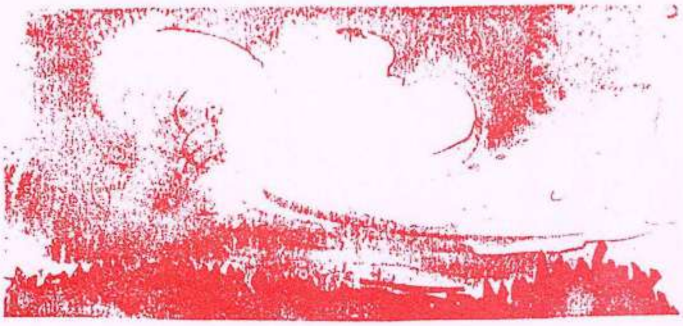

جُهڙُ

جُهڙُ، ٿُڙُ، ڳُڙُ، ماڙِي، واڙِي

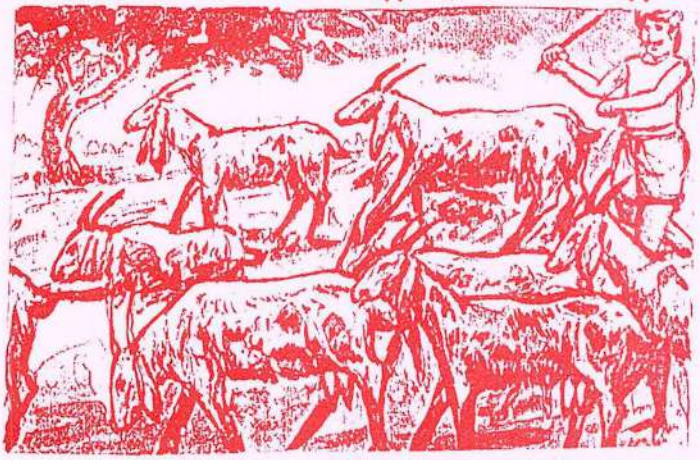

ڌَڻُ

ڌَڻُ، وَڻُ

ماءُ

ماءُ، ياءُ، ڪاءُ، جاءِ، ڳاءِ

پاڻِڻُ، ڪاڻِڻُ- طوطو ميوو کائي ٿو.

ڪانءُ

نانگُ

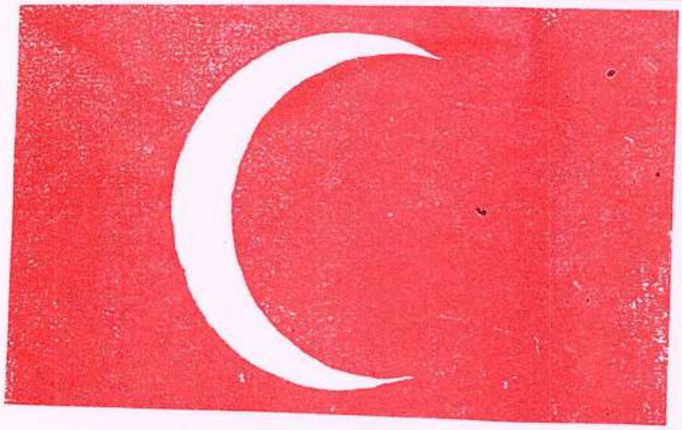

چنڊُ

ڪانءُ ٿانءُ

نانگُ راندِ چَنڊُ اَنبُ ڏَنگُ

ڪانءُ جو رَنگُ ڪارو آهي.

نانگُ ڏَنگي ٿو.

گِھنڊُ

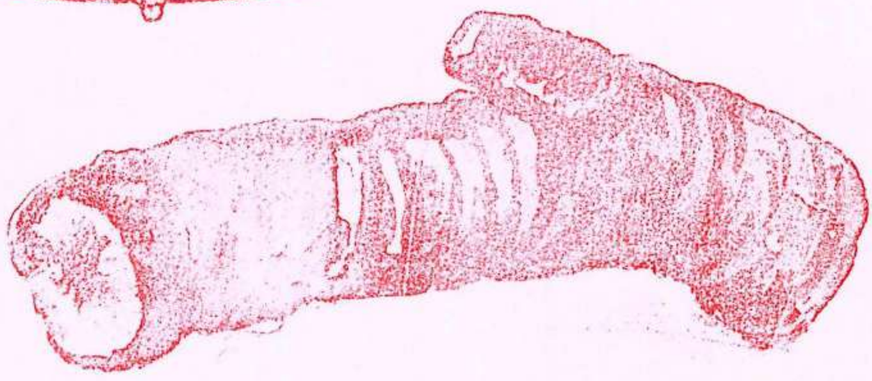

بُنڊُ

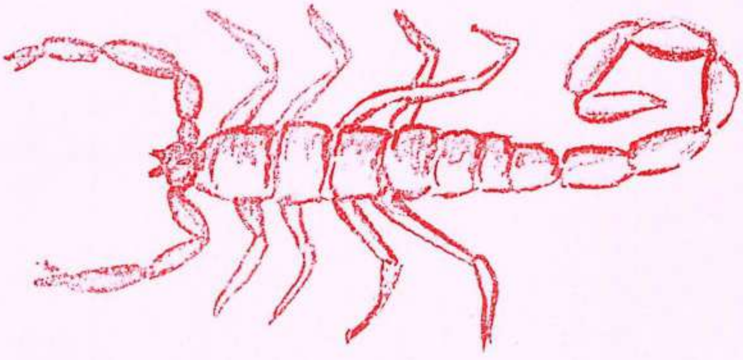

وِڇُون

گِھنڊُ بُنڊُ وِڇُون جَمُون

گِھنڊُ وَڄي ٿو.
بُنڊُ ڏِنگو آهي.
وِڇُون ڏَنگُ هَڻي ٿو.

شِينهُن

شِينهُن ڏِينهُن مِينهُن پِينگهَ

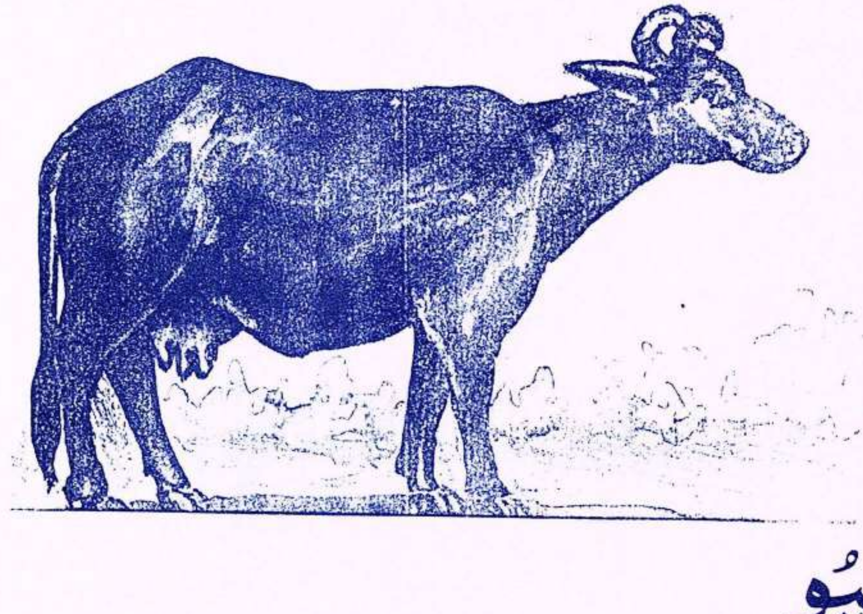

مينهِن

مينهِن، ڏينپُو
شِينهُن گَجي ٿو.
مينهِن جو کِيرُ پيءُ.

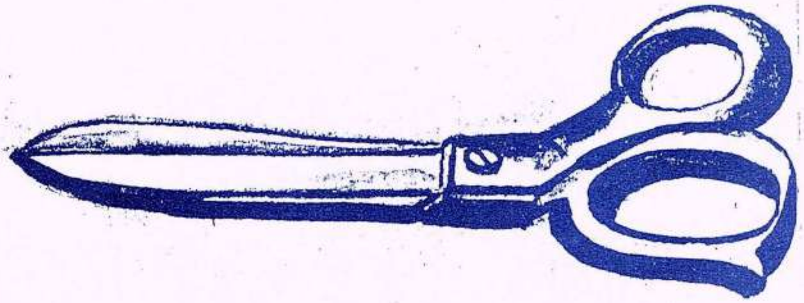

ڪَينچِي

ڪَينچِي بَينچَ

چَونرِي

چَونرِي ، ڏَونرو

ڪَينچِي مون کي ڏي.

اسان بينچ تي ويھُون ٿا.

چَونرِي ڏَونري سان ڀَرِ.

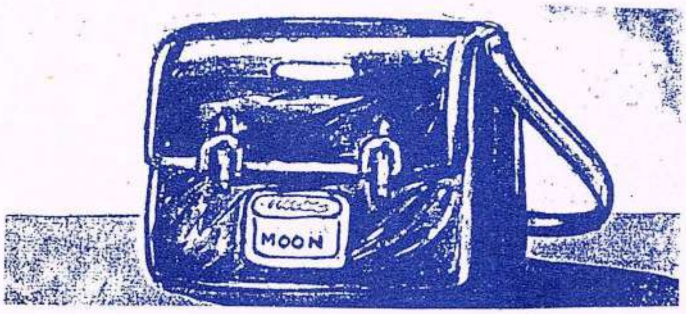

ٿيلهو

سَنِهي ڇوڪِرِي

پوڙهو ماڻهو

سَويرَ سُمهُ

سَبَقُ پَڙهُ ، گهوڙي چَڙهُ.

سَويرَ سُمهُ ، سَويرَ اُٿُ.

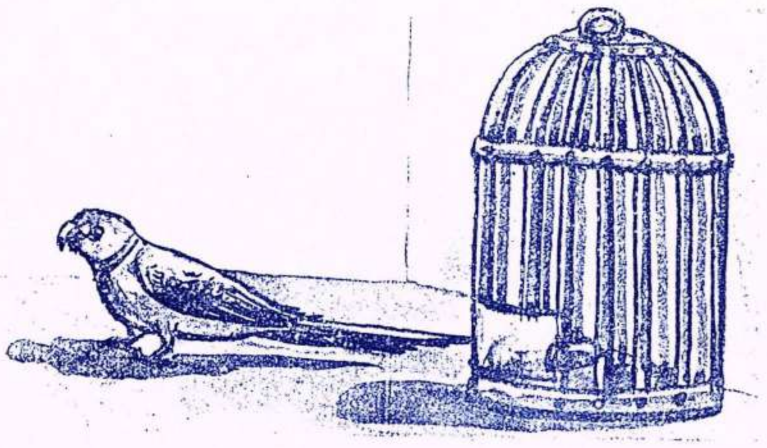

پَکِي ۽ پڃِرو

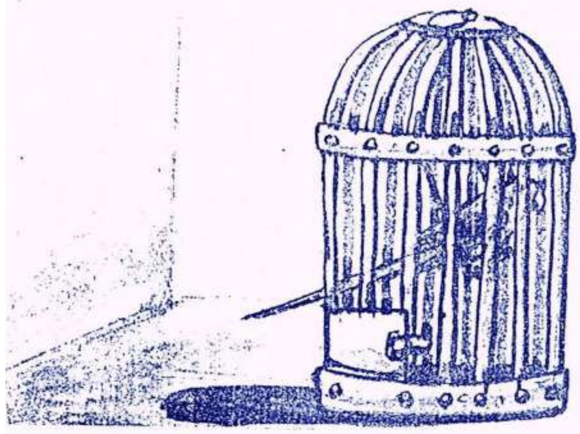

پڃِري ۾ پَکِي

۾ ، ۽

چوکَرُ ۽ چوکِري پَڙهَڻَ وَڃِن ٿا.

گِلاسَ ۾ پاڻِي آهي.

ڪِلاسَ ۾ گوڙُ نَہ ڪَجي

واهَ. مان گهِڙُو نَہ تَڪِڙُو پَڙهي ٿو وَڃان.

اَکَرَ بِہ سُٺا ٿو لِکان.

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ” أداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻڪ ”لُڙهندڙ نسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڇُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙ، ڀاڄي، ڪاٺُو، ڀاڄوڪڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سڀني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪٽي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنى e-books ناهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهَڻ ۽ هِڪَ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻِڻَ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پَنَ) ڪا بہ تنظيمَ ناهي. أنَ جو ڪو بہ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو بہ شخص اهڙي دعوىٰ ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ أهو ڪُوڙو آهي. نہ ئي وري پَنَ جي نالي ڪي پئسا گَڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ أهو بِہ ڪُوڙو آهي.

جهڙيءَ طَرَح وڻن جا پَنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اُهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسُل وارا پَنَ بہ مختلِف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، ٻَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ بہ ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پَنَ ڪا خُصوصي ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪَم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تہ ڪي ڪم أجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اهڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ هِڪَٻِئي جي مدد ڪَرڻ جي أصولَ هيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَنَن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عَمَلَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز ڪرڻ ڪان پو ٻيو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَن سان أن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَن کي ڪُليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڌِ ڪان وَڌِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي هِمٿائِن. پر ساڳئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنهن بہ رُڪاوٽ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، ڄاڻ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽَ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

جئن جئن ڄاڙ وڌي ٿي جَڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا:

ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موتي مَنجهہ پهاڙ ڇُپن ٿا:

... ...

ڪالهہَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٿي، هي بَم- گولو،

جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،

جنهن رڻ ۾ رات ڪَيا راڙا، تنهن هَڏَ ۽ چَمَ جو ساٿي آ ـ

اِن حسابَ سان اڄڪاٽائي کي پاڻ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ ”هاڻي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو“ ناداني جي نشاني آهي.

پَنَ جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر کڄي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڄڪاٽن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نَسُل جا پَنَ سيني کي **ڇو، ڇالاءِ ۽ ڪيئن** جهڙن سوالن کي هر بَيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺَ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج necessity unavoidable سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون ياڪِي پائي چيو تہ ”منهنجا ياءُ

پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ“.

ـ اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)